

I.

(Zakonodavni akti)

UREDBE

UREDBA (EU) 2021/167 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 10. veljače 2021.

o izmjeni Uredbe (EU) br. 654/2014 o ostvarivanju prava Unije na primjenu i provedbu međunarodnih trgovinskih pravila

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 207. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽¹⁾,

budući da:

- (1) Uredbom (EU) br. 654/2014 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ uspostavlja se zajednički zakonodavni okvir za ostvarivanje prava Unije u okviru međunarodnih trgovinskih sporazuma u određenim posebnim situacijama. Jedna od tih situacija odnosi se na mehanizme rješavanja sporova uspostavljene Sporazumom o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije (WTO) i drugim međunarodnim trgovinskim sporazumima, uključujući regionalne ili bilateralne sporazume. Uredbom (EU) br. 654/2014 omogućuje se Uniji da suspendira koncesije ili druge obveze u okviru međunarodnih trgovinskih sporazuma po okončanju postupaka rješavanja sporova.
- (2) Uredba (EU) br. 654/2014 ne odnosi se na situacije u kojima Unija ima pravo djelovati kao odgovor na mjeru treće zemlje no u kojima je rješavanje sporova donošenjem odluke blokirano ili iz drugih razloga nije moguće zbog nesuradnje treće zemlje koja je mjeru donijela.
- (3) Tijelo WTO-a za rješavanje sporova nije uspjelo popuniti upražnjena mjesta u Žalbenom tijelu WTO-a („Žalbeno tijelo WTO-a”). Od trenutka kada u Žalbenom tijelu WTO-a ostane manje od troje članova ono više ne može ispunjavati svoju funkciju. Dok se ta situacija ne riješi, a kako bi se očuvala temeljna načela i značajke sustava WTO-a za rješavanje sporova te postupovna prava Unije u postojećim i budućim sporovima, Unija nastoji dogovoriti privremeni mehanizam za arbitražu u žalbenom postupku na temelju članka 25. Dogovora o pravilima i postupcima za rješavanje sporova WTO-a („Dogovor o rješavanju sporova WTO-a”). Taj je pristup odobrilo Vijeće 27. svibnja 2019., 15. srpnja 2019. i 15. travnja 2020., a podržao Europski parlament svojom rezolucijom od 28. studenoga 2019. o krizi Žalbenog tijela WTO-a. Ako članica WTO-a odbije sudjelovati u takvom mehanizmu i podnese žalbu pred Žalbenim tijelom WTO-a koje nije u funkciji, rješavanje spora *de facto* je blokirano.
- (4) Slična situacija mogla bi nastati u okviru drugih međunarodnih trgovinskih sporazuma, uključujući regionalne ili bilateralne sporazume, u kojima treća zemlja ne surađuje na način koji je potreban za funkcioniranje postupka rješavanja sporova, na primjer ako odbije imenovati arbitra te ako ne postoji mehanizam za osiguranje funkcioniranja postupka rješavanja sporova u takvoj situaciji.

⁽¹⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 19. siječnja 2021. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 3. veljače 2021.

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 654/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o ostvarivanju prava Unije na primjenu i provedbu međunarodnih trgovinskih pravila i o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 3286/94 o utvrđivanju postupaka Zajednice u području zajedničke trgovinske politike kako bi se osiguralo ostvarivanje prava Zajednice prema međunarodnim trgovinskim pravilima, posebno onima utvrđenima pod okriljem Svjetske trgovinske organizacije (SL L 189, 27.6.2014., str. 50.).

- (5) Ako je rješavanje spora blokirano, Unija ne može provoditi međunarodne trgovinske sporazume. Stoga je primjereno proširiti područje primjene Uredbe (EU) br. 654/2014 na takve situacije.
- (6) U tu svrhu Unija bi trebala moći promptno suspendirati koncesije ili druge obveze u okviru međunarodnih trgovinskih sporazuma, uključujući regionalne ili bilateralne sporazume, ako učinkovita primjena obvezujućeg rješavanja sporova nije moguća jer treća zemlja ne surađuje u omogućivanju te primjene.
- (7) Također je primjereno utvrditi da, kada se poduzimaju mjere za ograničavanje trgovine s trećom zemljom, takve mjere ne bi trebale prekoračiti poništenje ili ograničenje koristi trgovinskih interesa Unije uzrokovano mjerama te treće zemlje.
- (8) Mjere koje se donose na temelju ove Uredbe konkretno se odnose na međunarodnu trgovinu jer su u osnovi namijenjene uređivanju takve trgovine i imaju izravan i neposredan učinak na nju te su stoga u isključivoj nadležnosti Unije u skladu s člankom 207. Ugovora o funkcioniranju Europske unije ^(?).
- (9) Usluge i prava intelektualnog vlasništva imaju velik i sve znatniji udio u svjetskoj trgovini i obuhvaćeni su međunarodnim trgovinskim sporazumima, uključujući regionalne ili bilateralne sporazume Unije. Stoga bi mjere u području trgovine uslugama i trgovinskih aspekata prava intelektualnog vlasništva trebalo uključiti u područje primjene mjera trgovinske politike dostupnih Uniji kako bi Uredba (EU) br. 654/2014 bila dosljednija i učinkovitija.
- (10) Ovom bi se Uredbom trebala osigurati koherentna primjena provedbenog mehanizma u trgovinskim sporovima povezanim s međunarodnim trgovinskim sporazumima, uključujući regionalne ili bilateralne sporazume. Provedbeni mehanizam poglavlja o trgovini i održivom razvoju međunarodnih trgovinskih sporazuma Unije sastavni je dio trgovinske politike Unije i ova bi se Uredba primjenjivala na suspenziju koncesija ili drugih obveza i donošenje mjera kao odgovor na kršenja tih poglavlja, ako su takve mjere, i u razmjeru u kojemu su, dopuštene i opravdane okolnostima.
- (11) Klauzulom o preispitivanju iz Uredbe (EU) br. 654/2014 trebalo bi također obuhvatiti primjenu izmjena te uredbe koje su uvedene ovom Uredbom.
- (12) Uredbu (EU) br. 654/2014 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Uredba (EU) br. 654/2014 mijenja se kako slijedi:

1. u članku 1. točka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) ponovne uspostave ravnoteže koncesija ili drugih obveza u trgovinskim odnosima s trećim zemljama ako je način postupanja odobren za robu ili usluge iz Unije izmijenjen na način koji pogađa interese Unije.”;

2. u članku 2. točka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) ‚koncesije ili druge obveze’ znači carinske koncesije ili druge obveze ili koristi u području trgovine robom ili uslugama, ili u vezi s trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva, koje se Unija, međunarodnim trgovinskim sporazumima kojih je stranka, obvezala primjenjivati u trgovini s trećim zemljama;”;

^(?) Mišljenje Suda 2/15 od 16. svibnja 2017., ECLI:EU:C:2017:376, točka 36.

3. članak 3. mijenja se kako slijedi:

(a) umeće se sljedeća točka:

„(aa) ako se, nakon dostavljanja izvješća povjerenstva WTO-a kojim se u cijelosti ili djelomično podupire tužba koju je podnijela Unija, žalbeni postupak na temelju članka 17. Dogovora o rješavanju sporova WTO-a ne može dovršiti i ako treća zemlja ne pristane na privremeni mehanizam za arbitražu u žalbenom postupku na temelju članka 25. Dogovora o rješavanju sporova WTO-a;”;

(b) umeće se sljedeća točka:

„(ba) u trgovinskim sporovima koji se odnose na druge međunarodne trgovinske sporazume, uključujući regionalne ili bilateralne sporazume, ako je donošenje odluke u sporovima onemogućeno jer treća zemlja ne poduzima korake potrebne za funkcioniranje postupka njihova rješavanja, uključujući neopravdano odgađanje postupka koje se smatra nesurađivanjem;”;

(c) točka (d) zamjenjuje se sljedećim:

„(d) u slučajevima u kojima određena članica WTO-a izmijeni koncesije ili preuzete obveze u skladu s člankom XXVIII. GATT-a iz 1994. ili člankom XXI. Općeg sporazuma o trgovini uslugama (GATS), ako nisu dogovorene nikakve kompenzacijske prilagodbe te, u pogledu usluga, nisu izvršene kompenzacijske prilagodbe u skladu sa zaključcima arbitraže prema članku XXI. GATS-a.”;

4. u članku 4. stavak 2. mijenja se kako slijedi:

(a) umeće se sljedeća točka:

„(ba) ako se u situacijama iz članka 3. točke (aa) ili (ba) poduzimaju mjere za ograničavanje trgovine s trećom zemljom, opseg tih mjera ne smije prekoračiti poništenje ili ograničenje koristi trgovinskih interesa Unije uzrokovano mjerama te treće zemlje;”;

(b) točka (d) zamjenjuje se sljedećim:

„(d) ako su koncesije ili preuzete obveze izmijenjene ili povučene u trgovini s trećom zemljom u vezi s člankom XXVIII. GATT-a iz 1994. i povezanim Dogovorom (*) ili s člankom XXI. GATS-a i povezanim provedbenim postupcima, one su u bitnom istovjetne koncesijama ili preuzetim obvezama koje je izmijenila ili povukla ta treća zemlja, u skladu s uvjetima utvrđenima u članku XXVIII. GATT-a iz 1994. i povezanim Dogovorom ili u članku XXI. GATS-a i povezanim provedbenim postupcima.

(*) Dogovor „Tumačenje i primjena članka XXVIII.”;

5. članak 5. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 1. umeću se sljedeće točke:

„(ba) suspenzije obveza u vezi s trgovinom uslugama i uvođenja ograničenja na trgovinu uslugama;

(bb) suspenzije obveza u pogledu trgovinskih aspekata prava intelektualnog vlasništva koje odobrava institucija ili agencija Unije i koje vrijede u cijeloj Uniji te uvođenja ograničenja zaštite takvih prava intelektualnog vlasništva ili njihova komercijalnog iskorištavanja, u odnosu na nositelje prava koji su državljani dotične treće zemlje;”;

(b) umeću se sljedeći stavci:

„1.a Pri odabiru mjera koje treba donijeti u skladu sa stavkom 1. točkom (ba) ovog članka Komisija uvijek razmatra mjere u skladu sa sljedećom hijerarhijom koraka:

(a) mjere koje se odnose na trgovinu uslugama za koje je potrebno odobrenje koje vrijedi u cijeloj Uniji i temelji se na sekundarnom zakonodavstvu ili, ako takve mjere nisu dostupne,

- (b) mjere koje se odnose na druge usluge u područjima u kojima postoji opsežno zakonodavstvo Unije ili, ako takve mjere nisu dostupne,
- (c) mjere za koje je prikupljanje informacija u skladu s člankom 9. stavkom 1.a, kako je predviđeno u članku 5. stavku 1.b točki (a), pokazalo da ne bi nerazmjerno opteretile proces upravljanja relevantnim nacionalnim propisima.

1.b Mjere donesene na temelju stavka 1. točaka (ba) i (bb):

- (a) podliježu prikupljanju informacija u skladu s člankom 9. stavkom 1.a;
- (b) prilagođavaju se, prema potrebi, putem provedbenog akta u skladu s člankom 4. stavkom 1. ako Komisija nakon preispitivanja provedenog u skladu s člankom 9. stavkom 1.a zaključi da su mjere nedovoljno učinkovite ili pretjerano opterećuju proces upravljanja relevantnim nacionalnim propisima. Takvo preispitivanje Komisija prvo provodi šest mjeseci nakon datuma početka primjene mjera i svakih dvanaest mjeseci nakon toga;
- (c) podliježu izvješću o evaluaciji šest mjeseci nakon njihova prekida i temelje se, među ostalim, na doprinosu dionika, u kojem se ispituje njihova učinkovitost i djelovanje te se donose mogući zaključci za buduće mjere.”;

6. u članku 6. dodaje se sljedeći stavak:

„3. U pogledu trgovinskih aspekata prava intelektualnog vlasništva, pojam ‚državljeni‘ tumači se u istom smislu kao i u članku 1. stavku 3. Sporazuma WTO-a o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva.”;

7. u članku 7. stavku 2. prvom podstavku točka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) u slučajevima u kojima određena članica WTO-a povuče ili izmijeni koncesije ili preuzete obveze u skladu s člankom XXVIII. GATT-a iz 1994. ili člankom XXI. GATS-a, ako dotična treća zemlja Uniji pruži odgovarajuću i razmjernu kompenzaciju nakon donošenja provedbenog akta u skladu s člankom 4. stavkom 1.”;

8. članak 9. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Pri primjeni ove Uredbe Komisija traži informacije i mišljenja o gospodarskim interesima Unije u vezi s određenim sektorima robe ili usluga ili u pogledu određenih trgovinskih aspekata prava intelektualnog vlasništva u obliku obavijesti u *Službenom listu Europske unije* ili korištenjem drugih odgovarajućih sredstava javne komunikacije uz navođenje roka u kojem iste treba dostaviti. Komisija uzima u obzir primljene informacije i mišljenja.”;

(b) umeće se sljedeći stavak:

„1.a Kada Komisija predviđa mjere u skladu s člankom 5. stavkom 1. točkom (ba) ili (bb), ona o tome obavješćuje dionike, posebno sektorska udruženja, na koje utječu moguće mjere trgovinske politike i tijela javne vlasti država članica uključena u oblikovanje ili provedbu zakonodavstva kojim se uređuju zahvaćena područja, te provodi savjetovanja s tim dionicima i tijelima javne vlasti. Bez neopravdanog odgađanja donošenja takvih mjera, Komisija posebno traži informacije o:

- (a) učinku takvih mjera na pružatelje usluga iz trećih zemalja ili nositelje prava koji su državljani dotične treće zemlje te na konkurente, korisnike ili potrošače takvih usluga iz Unije ili nositelje prava intelektualnog vlasništva iz Unije;
- (b) međudjelovanju takvih mjera s relevantnim propisima država članica;
- (c) administrativnom opterećenju koje bi moglo nastati zbog takvih mjera.

Komisija u najvećoj mogućoj mjeri uzima u obzir informacije prikupljene tijekom takvih savjetovanja.

Komisija državama članicama dostavlja analizu predviđenih mjera pri predlaganju nacrtu provedbenog akta u skladu s člankom 8.”;

9. članak 10. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 10.

Preispitivanje

1. Što je ranije moguće nakon 13. veljače 2021., ali najkasnije godinu dana nakon toga datuma Komisija preispituje područje primjene ove Uredbe, posebno uzimajući u obzir mjere trgovinske politike koje se mogu donijeti, kao i njezinu provedbu, te o svojim nalazima izvješćuje Europski parlament i Vijeće.
2. Komisija u sklopu primjene stavka 1. provodi preispitivanje kako bi predvidjela dodatne mjere trgovinske politike u okviru ove Uredbe kojima se suspendiraju koncesije ili druge obveze u području trgovinskih aspekata prava intelektualnog vlasništva.”.

Članak 2.

Ova Uredba stupa na snagu 13. veljače 2021.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 10. veljače 2021.

Za Europski parlament
Predsjednik
D. M. SASSOLI

Za Vijeće
Predsjednica
A. P. ZACARIAS